

Základní škola německo-českého porozumění Thomase Manna, o.p.s.
Grundschule der deutsch-tschechischen Verständigung Thomas Mann
Střížkovská 27/32
180 00 Praha 8
www.zsnsp.cz

Preventivní program školy

Školní rok 2024/2025

Úvod

Preventivní program školy (dále jen PPŠ) je konkrétní dokument školy zaměřený zejména na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. Je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce s žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy. PPŠ oddaluje, brání nebo snižuje výskyt sociálně rizikového chování. Rovněž zvyšuje schopnost žáků činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí, podporuje zdravý životní styl, tj. harmonickou rovnováhu tělesných a duševních funkcí s pocitem spokojenosti, chuti do života, tělesného i duševního zdraví (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity).

PPŠ pojmenovává základní problémy z oblasti rizikového chování, které je potřeba řešit. Jasně definuje dlouhodobé a krátkodobé cíle. Vychází z charakteristiky stavu školy a předkládá postup činností v konkrétních oblastech. PPŠ je naplánován tak, aby mohl být řádně uskutečňován, přizpůsobuje se kulturním, sociálním, ekonomickým či politickým okolnostem i struktuře školy či specifické populaci jak v rámci školy, tak v jejím okolí, respektuje rozdíly ve školním prostředí.

PPŠ je průběžně vyhodnocován a písemné vyhodnocení účinnosti jeho realizace za jeden školní rok je součástí zprávy o činnosti poradenského pracoviště školy a výroční zprávy o činnosti školy.

PPŠ je zpracováván na jeden školní rok školním metodikem prevence ve spolupráci s výchovnou poradkyní, školní psycholožkou a vedením školy. PPŠ je průběžně vyhodnocován a písemné vyhodnocení účinnosti jeho realizace za školní rok je součástí výroční zprávy o činnosti školy.

1 Základní údaje o škole

Název a adresa školy	Základní škola německo-českého porozumění T. Manna, o.p.s.
Název programu	Komunikace - porozumění - dorozumění
Forma vzdělávání	1.stupeň základní školy
Ředitelka školy	Mgr. Hana Nápravníková
Zástupkyně ředitelky školy	Ing. Pavla Krummackerová
Telefon	725 321 081
E-mail	skola@gtmskola.cz , napravnikova@gtmskola.cz
Webové stránky	www.zsnpc.cz

1.1 Školní poradenské pracoviště

Mgr. Vladimíra Dostálová, Ph.D.	Metodička prevence	dostalova@gtmskola.cz
Mgr. Lucie Pernicová	Výchovná poradkyně	pernicova@gtmskola.cz
Mgr. Hana Nápravníková	Ředitelka školy	napravnikova@gtmskola.cz
PhDr. Martina Šimůnková	Speciální pedagog	simunkova@gtmskola.cz

2 Analýza výchozí situace

2.1 Charakteristika školy

2.1.1 Sídlo

Základní škola německo-českého porozumění Thomase Manna sídlí v městské části Praha 8. Škola má dobrou dopravní obslužnost, v blízkosti školy se nacházejí zastávky autobusů a stanice metra. V okolí se nenachází žádné problémové lokality.

2.1.2 Počet a složení žáků, pedagogové

V současné době základní školu navštěvuje celkem 278 žáků. Část z celkového počtu žáků školy tvoří děti jiných národností, především děti z německých rodin. Řada žáků pochází z bilingvního česko-německého prostředí. Věkové rozmezí žáků je 5 až 11 let.

Učitelský sbor tvoří 11 kmenových učitelek, 8 němčinářů včetně rodilého mluvčího a 8 vychovatelek. Aprobovanost sboru z hlediska zákona o pedagogických pracovnících činí 92,5 %. Školní poradenské pracoviště tvoří metodička prevence a výchovná poradkyně, speciální pedagog a ředitelka školy.

2.1.3 Budovy

Základní škola sídlí v pronajatých prostorách ve školském objektu Chabařovická ulice, Praha 8. K dispozici má 11 kmenových tříd, 6 tříd pro výuku jazyků, 7 tříd pro družinu, počítačovou učebnu, keramickou dílnu, výtvarný ateliér a zázemí pro vyučující. K dispozici jsou 2 tělocvičny, školní zahrada a upravené atrium. Školní jídelna je využívána v objektu ZŠ Burešova. Okolí školy s parkovou úpravou a hřišti umožňuje volný pohyb dětí v rámci pobytu v družině. Škola disponuje vynikajícím materiálním vybavením pro výuku všeobecně vzdělávacích předmětů a zvláště německého jazyka. Kromě počítačové techniky v pracovních učitelů jsou všechny učebny vybaveny počítačem, k dispozici je 16 interaktivních tabulí, CD přehrávače, digitální kamery a fotoaparáty, notebooky a tablety pro potřeby výuky i projektové a individuální práce žáků. Oddechové koutky ve třídách jsou vybaveny koberci, hračkami, hrami a knihami. K dispozici je česko-německá knihovna a zázemí pro předškolní výchovu.

2.1.4 Školní vzdělávací program

Ve školním vzdělávacím programu (Komunikace – dorozumění – porozumění, Schule mit Spaß) je téma primární prevence rizikového chování integrováno v jednotlivých oborech a předmětech, dále také v průřezových tématech. Z hlediska primární prevence je školní vzdělávací program postaven tak, aby rozvíjel všechny klíčové kompetence, posiloval projektivní a eliminoval rizikové faktory. Jsou v něm zahrnuta prakticky všechna témata všeobecné primární prevence tak, aby bylo zajištěno, že je žáci absolvují v rámci normální výuky nebo pravidelných školních aktivit jako jsou projektové dny, exkurze, besedy a výjezdové akce.

2.1.5 Inkluze

Škola je řádně připravená na inkluzi žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Diagnostika žáků se uskutečňuje na základě doporučení třídního učitele či na žádost rodičů

prostřednictvím pedagogicko-psychologických poraden. Pedagogickou diagnostiku zejména v oblasti přímé pedagogické podpory a dynamiky třídy vykonávají učitelé a příslušní pracovníci školního poradenského pracoviště.

Žákovi s přiznanými vzdělávacími potřebami jsou poskytnuta podpůrná vzdělávací opatření tak, aby u něho došlo k naplnění vzdělávacích možností nebo k uplatnění užívání jeho práv na rovnoprávném základě s ostatními. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola na základě plánu pedagogické podpory (PLPP).

Oblast poskytování podpůrných opatření žákům vede speciální pedagožka, výchovná poradkyně v součinnosti s vedením školy, učiteli, školní metodičkou prevence, rodiči a dalšími subjekty.

2.2 Tým prevence

Viz str. 2

2.3 Vnitřní informační zdroje

Mezi vnitřní informační zdroje školy v oblasti prevence patří odborná a metodická literatura dostupná v knihovnách metodičky primární prevence školy a výchovné poradkyně. Informačním zdrojem jsou také webové stránky školy (www.zsnsp.cz). Možno je také využít e-mailových adres metodičky primární prevence, výchovné poradkyně. Důležitým informačním zdrojem je schránka důvěry, která je umístěna v hale školy. Za vnitřní informační zdroje lze považovat i nástěnky na chodbách školy.

2.4 Dokumentace

- Preventivní program školy
- Záznamy z řešení vybraných situací, jednání, z pedagog. rad, jednání týmu prevence
- Záznamy o výskytu rizikového chování a jeho řešení
- Školní řád
- Školní vzdělávací program
- Výroční zpráva (týkající se prevence)

2.5 Stav školy z hlediska rizikového chování

Zátěž rodiny a okolí

Žáci se mohou setkat s řadou vážných problémů jako je vysoká míra stresu, závislost na počítačích a telefonech, workoholismus, prokrastinace, poruchy příjmu potravy, sebepoškození, konzumace alkoholu a drog, a to i virtuálních, xenofobie, rasismus. Rizikové faktory působí na naše žáky většinou nepřímo, zprostředkovaně přes přátele, rodinu, média apod. Jen velmi malá část žáků je těmito jevy přímo ohrožena.

Etnický původ, žáci s odlišným mateřským jazykem

Vzhledem k tomu, že někteří žáci pochází z cizojazyčného prostředí či jsou jiné národnosti než české, je možné u nich narážet na jazykovou bariéru. V těchto případech je k žákům přístupováno jako k žákům s odlišným mateřským jazykem. S rodinou těchto žáků je navázána spolupráce s cílem začlenit žáky do kolektivu a výuky tak, aby jim bylo poskytnuto

vzdělávání v souladu se školním vzdělávacím programem. Prozatím se všechny tyto žáky daří začleňovat a nedochází k žádným rasistickým projevům.

Projevy rizikového chování žáků

Škola prozatím nezaznamenala žádné závažné projevy rizikového chování žáků. Škola u žáků neznamenala obtíže spojené užíváním jiných návykových látek. Tato skutečnost ovšem nesnižuje nutnost aktivně preventivně působit na žáky v těchto oblastech rizikového chování. Škola rovněž nezaznamenala projevy šikanujícího chování.

Absence žáků

Neomluvená absence žáků se není.

2.6 Evaluace PPŠ na šk. r. 2023/2024

Preventivní program školy pro školní rok 2023/2024 byl zaměřen na rozvoj osobnostních a sociálních kompetencí žáků jako prevenci rizikového chování. Dále byl zaměřen na prevenci sociálně patologických jevů – prevenci šikany, kyberšikany, užívání návykových látek a iontových nápojů. Ve školním roce 2023/2024 se uskutečnilo celkem 32 preventivních programů. Na začátku školního roku se uskutečnily adaptační pobyty žáků prvních, čtvrtých a pátých ročníků. Otázky z oblasti primární prevence byly řešeny i v rámci pravidelných třídnických hodin s třídními učiteli. Náročné klima třídy 4a bylo řešeno s preventistou PPP Praha 8, rodiči všech žáků a vedením školy. Byla nastavena další opatření, která zlepšila chování problematických žáků, velmi nám pomohla další asistentka ve výuce, která se věnovala žákům individuálně. Konfliktní chování některých žáků plyně dle názoru specialistů z přetížení žáků, z velkého tlaku na výkon / žák cizinec, ve škole čj + další 2 cizí jazyky /.

3 Cíle preventivního programu

3.1 Témata prevence

Vzhledem k tomu, že se ve škole rizikové chování vyskytuje ve velmi malé míře, je aktuální PPŠ zaměřen především na primární prevenci. Základem je specifická prevence (všeobecná), kterou doplňují aktivity prevence nespecifické. V oblastech indikované a sekundární prevence spolupracuje škola s odborníky.

Jednotlivá témata primární prevence:

1. Rozvoj osobnostních, sociálních a morálně volných kompetencí žáků
2. Podpora sociálního klimatu ve třídách
3. Prevence šikany
4. Prevence kyberšikany, bezpečný pohyb v kyberprostoru

3.2 Cíle, kterých chce škola dosáhnout, ukazatele úspěchu

1. Rozvoj osobnostních, sociálních a morálně volných kompetencí žáků

Cíle:

- zvýšit zdravé sebevědomí žáků;
- podpořit zkoumání a uvědomění si vlastní osobnosti;

- upevňovat obecně uznávané hodnoty a postoje společenského života;
- vyvracet předsudky a pěstovat úctu k životu;
- podporovat v žácích jejich přirozenou zvědavost a potřebu poznávat nové.

Ukazatele úspěchu:

- žáci mají zdravé sebevědomí a pozitivní přístup k okolí a ostatním;
- žáci samostatně myslí a rozhodují se, otevřeně říkají svůj názor, jsou tolerantní;
- žáci se zajímají o multikulturní společnost a postoje (rasismus, xenofobie...);
- žáci jsou ochotni řešit své konflikty a nedorozumění dohodou a pod pedagogickým vedením najít řešení;
- žáci jeví zájem o návštěvy odborníků.

2. Podpora sociálního klimatu ve třídách

Cíle:

- posilovat a rozvíjet zdravé vrstevnické vztahy;
- upevňovat základní pravidla a hodnoty společenského chování a soužití;
- osvojovat schopnost pracovat v kolektivu a vzájemně si pomáhat;
- osvojit si schopnost podřídit se možnostem skupiny;
- osvojit si schopnost zvládnout psychicky i fyzicky náročné situace.

Ukazatele úspěchu:

- žáci znají hodnoty společenského chování;
- žáci mají zájem a potřebu pospolitosti třídy (společné akce, výlety);
- ve třídě a na půdě školy panuje důvěrná a bezpečná atmosféra;
- žáci jsou schopni diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty.

3. Prevence šikany

Cíle:

- předcházet šikaně – jejím projevům, stádiím a formám;
- předcházet projevům xenofobie, rasismu a antisemitismu;
- upevňovat obecně uznávané hodnoty a postoje společenského života;
- vyvracet předsudky a pěstovat úctu k životu;
- posilovat a rozvíjet zdravé vrstevnické vztahy;
- podporovat v žácích jejich přirozenou zvědavost a potřebu poznávat nové;
- zajistit bezpečnost žáků o přestávkách a skrytých místech školy (např. dozorem);
- účinně a profesionálně postupovat při rozpoznání šikany v souladu s pokyny MŠMT;
- zasvětit do problematiky šikany i nepedagogické pracovníky;
- šířit objektivní, pravdivé informace o extremistických organizacích, nebezpečných ideologiích, sektách, náboženstvích apod.

Ukazatele úspěchu:

- mezi žáky se neobjevuje šikana; již drobným a prvotním náznakům šikany je věnována velká pozornost
- žáci mají zdravé sebevědomí a pozitivní přístup k okolí a ostatním;
- žáci samostatně myslí a rozhodují se, otevřeně říkají svůj názor, jsou tolerantní;
- žáci mají zájem a potřebu pospolitosti třídy (společné akce, výlety);
- na půdě školy panuje důvěrná a bezpečná atmosféra;
- žáci se zajímají o multikulturní společnost a postoje (rasismus, xenofobie...);
- žáci mají zájem o různá náboženství a kultury;

- žáci jsou ochotni řešit své konflikty a nedorozumění dohodou a pod pedagogickým vedením najít řešení;
- žáci v některých případech jeví zájem o návštěvy odborníků.

4. Prevence kyberšikany, bezpečný pohyb v kyberprostoru

Cíle:

- seznámit žáky s pojmem kyberšikana;
- seznámit žáky se zásadami bezpečného pohybu v kyberprostoru;
- předcházet kyberšikaně.

Ukazatele úspěchu:

- žáci znají pojem kyberšikana, žáci vědí, jaké jsou projevy kyberšikany a vědí, jak jednat v případě podezření na kyberšikana;
- žáci vědí, jak se bezpečně pohybovat v kyberprostoru a své vědomosti aktivně uplatňují.

3.3 Hlavní úkoly vyplývající z cílů

Řada výše uvedených témat primární prevence se objevuje v rámci výuky různých předmětů. Kromě toho budou v každé třídě v průběhu školního roku 2024/2025 realizovány 4 preventivní programy (předpokládaná časová dotace jednotlivých preventivních programů je 2 hodiny). Aktuálně vzniklá témata budou řešena v rámci třídnických hodin, případně bude v dané třídě uskutečněna intervence (např. školní psycholožkou, metodickou prevence, speciální pedagog, externí spolupracovníci).

Ve školním roce 2024/2025 škola plánuje pokračovat v ověřených preventivních programech a ve spolupráci s organizacemi Linkin Sphere, Orff Schule, Besedárium, Muzeum Policie ČR a Policie ČR.

Témata třídnických hodin budou připravována třídními učiteli, případně za pomoci školního poradenského pracoviště. Třídnické hodiny mohou být využívány metodickou prevence nebo výchovnou poradkyní jako diagnostický nástroj.

Stejně jako v předchozích letech budou žáci prvního a čtvrtého ročníku na začátku školního roku absolvovat adaptační pobyt. Cílem adaptačního pobytu je stmelování třídního kolektivu, vzájemné seznamování nových žáků, nastavování pravidel třídy s novou třídní učitelkou. Adaptačního pobytu se účastní třídní učitelé a vychovatelé šk. družiny.

Chceme nastavit spolupráci s agenturou - www.acet.cz

4 Skladba aktivit pro jednotlivé cílové skupiny

4.1 Žáci

PRVNÍ ROČNÍK

Název programu	Adaptační pobyt
Typ programu	Blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Podpora klimatu třídy, stmelování kolektivu, poznávání ostatních spolužáků, podpora rozvoje měkkých dovedností žáků, sebeuvědomění, sebeúcta, prevence jevů vedoucích k možné agresii a šikaně
Realizátor	Třídní učitel
Počet žáků v programu	54
Počet hodin v programu	2 dny
Návaznost programu na PP	Rozvoj osobnostních, sociálních a morálně volných kompetencí žáků, podpora sociálního klimatu ve třídách, prevence šikany
Termín	10/2024
Zodpovědná osoba	K.Fischerová, A.Foltýnová

Název programu	Hudbou k sobě
Typ programu	Blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Rozvoj dovedností dětí (sociální interakce, respekt, spolupráce) prostřednictvím hry, tance, rytmu a zpěvu.
Realizátor	Orff Schulle, sdružení Potichounku
Počet žáků v programu	54
Počet hodin v programu	2
Návaznost programu na PPŠ	Rozvoj osobnostních, sociálních a morálně volných kompetencí žáků, podpora sociálního klimatu ve třídách, prevence šikany
Termín	podzim 2024; jaro 2025
Zodpovědná osoba	Hana Nápravníková, Ondřej Tichý

DRUHÝ ROČNÍK

Název programu	Hudbou k sobě
Typ programu	Blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Rozvoj dovedností dětí (sociální interakce, respekt, spolupráce) prostřednictvím hry, tance, rytmu a zpěvu.
Realizátor	Orff Schulle, Potichounku
Počet žáků v programu	54
Počet hodin v programu	2
Návaznost programu na PPŠ	Rozvoj osobnostních, sociálních a morálně volných kompetencí žáků, podpora sociálního klimatu ve třídách, prevence šikany
Termín	podzim 2024; jaro 2025
Zodpovědná osoba	Hana Nápravníková, O. Tichý

Název programu	Naše tělo jako domov
Typ programu	Blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Podpora rozvoje pozitivních životních hodnot a postojů, zdravý životní styl, úcta a sebeúcta. Uvědomění si vlastních hodnot. Interaktivní a zážitkový program zacílený na ranou prevenci nezdravých stravovacích návyků a zneužívání návykových látek (nezdravé jídlo, "Energy drinky" a kouření). Naše tělo je jako „domov, ve kterém bydlíme“ a proto je třeba o něj správně pečovat. Cílem je přijmout zodpovědnost za své tělo, umět popsat co mu prospívá a co škodí a být pozitivně motivován ke zdravému životnímu stylu a střídmosti. (2×45 minut)
Realizátor	ACET ČR, z.s.
Počet žáků v programu	54
Počet hodin v programu	2
Návaznost programu na PPŠ	Rozvoj osobnostních, sociálních a morálně volných kompetencí žáků, podpora sociálního klimatu ve třídách
Termín	3/2025
Zodpovědná osoba	K.Švertšalová

TŘETÍ ROČNÍK

Název programu	Pozor nebezpečí
Typ programu	Blok primární prevence
Stručná charakteristika	Interaktivní zážitkový program, během kterého si žáci vyzkouší co dělat v nebezpečných situacích způsobených

programu	lidmi nebo přírodními katastrofami. (2×45 minut)
Realizátor	ACET ČR, z.s.
Počet žáků v programu	53
Počet hodin v programu	1
Návaznost programu na PPŠ	Podpora rozvoje pozitivních životních hodnot a postojů, úcta a sebeúcta k sobě samým a druhým lidem. Uvědomění si vlastních hodnot.
Termín	jaro 2025
Zodpovědná osoba	I.Kundrátová

Název programu	Rozumíme si
Typ programu	Blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Rozvoj vztahů ve třídě a komunikace. Řešení problémů a konfliktů.
Realizátor	Besedárium
Počet žáků v programu	51
Počet hodin v programu	3
Návaznost programu na PPŠ	Rozvoj osobnostních, sociálních a morálně volných kompetencí žáků, podpora sociálního klimatu ve třídách, prevence šikany
Termín	3. A podzim 2024 3. B podzim 2024
Zodpovědná osoba	J.Kratochvílová

Název programu	Hudbou k sobě
Typ programu	Blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Rozvoj dovedností dětí (sociální interakce, respekt, spolupráce) prostřednictvím hry, tance, rytmu a zpěvu.
Realizátor	Orff Schulle, Potichounku
Počet žáků v programu	51
Počet hodin v programu	3
Návaznost programu na PPŠ	Rozvoj osobnostních, sociálních a morálně volných kompetencí žáků, podpora sociálního klimatu ve třídách, prevence šikany
Termín	podzim 2024; jaro 2025

Zodpovědná osoba	Hana Nápravníková, O.Tichý
------------------	----------------------------

ČTVRTÝ ROČNÍK

Název programu	Adaptační pobyt
Typ programu	Blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Podpora klimatu třídy, stmelování kolektivu, poznávání ostatních spolužáků, podpora rozvoje měkkých dovedností žáků, sebeuvědomění, sebeúcta, prevence jevů vedoucích k možné agresii a šikaně
Realizátor	Třídní učitelky + lektoři volnočasových aktivit + výchovná poradkyně
Počet žáků v programu	51
Počet hodin v programu	5 dní
Návaznost programu na PPŠ	Rozvoj osobnostních, sociálních a morálně volných kompetencí žáků, podpora sociálního klimatu ve třídách, prevence šikany
Termín	9/2023
Zodpovědná osoba	Mgr. L.Pernicová

Název programu	Hudbou k sobě
Typ programu	Blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Rozvoj dovedností dětí (sociální interakce, respekt, spolupráce) prostřednictvím hry, tance, rytmu a zpěvu.
Realizátor	Orff Schulle, potichounku
Počet žáků v programu	51
Počet hodin v programu	2
Návaznost programu na PPŠ	Rozvoj osobnostních, sociálních a morálně volných kompetencí žáků, podpora sociálního klimatu ve třídách, prevence šikany
Termín	podzim 2024, jaro 2025
Zodpovědná osoba	Hana Nápravníková, O.Tichý

Název programu	Plavec v moři
Typ programu	Blok primární prevence
Stručná char, programu	Kyberprostor a prevence konfliktů. Piráti útočí" Interaktivní a zážitkový program zaměřený na rozpoznání

	rizik užívání internetu. Pomocí konkrétních situací žáci samostatně stanovují pravidla, která na konci programu zůstanou ve třídě jako plakát. (2×45 minut)
Realizátor programu	ACET ČR, z.s.
Počet žáků v programu	53
Počet hodin v programu	2
Návaznost programu na PPŠ	Rozvoj osobnostních, sociálních a morálně volných kompetencí žáků, podpora sociálního klimatu ve třídách, prevence šikany
Termín	03/ 2025
Zodpovědná osoba	I.Kundrátová

PÁTÝ ROČNÍK

Název programu	Aby učení nebylo mučení
Typ programu	Blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Interaktivní program, během kterého účastníci získají motivaci a výbavu (jak se naučit se učit) ke zdravému řešení problému s obtížemi s učením se. (2×45 minut)
Realizátor	Třídní učitel
Počet žáků v programu	45
Počet hodin v programu	2 hod
Návaznost programu na PPŠ	Rozvoj osobnostních, sociálních a morálně volných kompetencí žáků, podpora sociálního klimatu ve třídách, prevence šikany
Termín	jaro 2025
Zodpovědná osoba	I.Kundrátová

Název programu	Kyberšikana
Typ programu	Blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Prostřednictvím interaktivních aktivit pomoci žákům lépe pochopit téma kyberšikany a upevnit schopnosti potřebné pro bezpečný pohyb v on-line prostředí.
Realizátor	Školní psychologka, třídní učitelka
Počet žáků v programu	52

Počet hodin v programu	2
Návaznost programu na PPŠ	Posilování a rozvoj mezilidských vztahů, prevence kyberšikany
Termín	10/2024
Zodpovědná osoba	Vladimíra Dostálová

Název programu	Velká rodinná rada
Typ programu	Blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Podpora rozvoje klíčových kompetencí k řešení problémů, ke komunikaci, sociální kompetence a kompetence k trvale udržitelnému rozvoji.
Realizátor	Besedárium
Počet žáků v programu	52
Počet hodin v programu	3
Návaznost programu na PPŠ	Rozvoj osobnostních, sociálních a morálně volných kompetencí žáků, podpora sociálního klimatu ve třídách, prevence šikany
Termín	leden 2025
Zodpovědná osoba	D.Sklenářová

Název programu	Hudbou k sobě
Typ programu	Blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Rozvoj dovedností dětí (sociální interakce, respekt, spolupráce) prostřednictvím hry, tance, rytmu a zpěvu.
Realizátor	Orff Schulle
Počet žáků v programu	52
Počet hodin v programu	2
Návaznost programu na PPŠ	Rozvoj osobnostních, sociálních a morálně volných kompetencí žáků, podpora sociálního klimatu ve třídách, prevence šikany
Termín	podzim 2024, jaro 2025
Zodpovědná osoba	Hana Nápravníková

4.2 Pedagogové

Průběžné vzdělávání dle aktuální nabídky v souladu se směrnicí k DVPP, např.:

Název programu	Podpora pedagogů v oblasti práce se třídou, jednotlivými žáky
Stručná charakteristika programu	On-line semináře a kurzy zaměřené na oblasti práce se třídou a jednotlivými žáky. Řešení problémových situací. Výběr z nabízených seminářů dle zájmu a preferencí jednotlivých pedagogických pracovníků
Realizátor	Dle nabídky (M. Veselá, Olchavová, a další)
Počet proškolených pedagogů	Všichni pedagogičtí pracovníci
Počet hodin	Dle nabídky
Termín	Po celý školní rok
Zodpovědná osoba	Hana Nápravníková

Název programu	Rozvoj kompetencí pedagogů působících v oblasti rizikového chování
Stručná charakteristika programu	Semináře a kurzy (webináře) se zaměřením na téma prevence, specifické i nespecifické a cíle a úkoly PPS; časopisy Třídní učitel a Prevence
Realizátor	Dle nabídky
Počet proškolených pedagogů	Dle zájmu
Počet hodin	Dle nabídky a zájmu
Termín	Po celý školní rok
Zodpovědná osoba	Hana Nápravníková

4.3 Rodiče

Název programu	Třídní schůzky, konzultace pro rodiče
Stručná charakteristika programu	Setkávání rodičů s učiteli školy, předávání relevantních informací, hledání řešení konkrétních situací
Realizátor	Vedení školy, učitelé
Počet hodin	1–4
Termín	Dle vyhlášení ředitelky školy
Zodpovědná osoba	Zuzana Svobodová

Název programu	Schůzky zástupců rodičů s vedením školy
Stručná charakteristika programu	Setkávání zástupců rodičů s vedením školy, hodnocení spolupráce rodičů a školy, vzájemné informovanosti, zjišťování podnětů, řešení vzniklých situací
Realizátor	Vedení školy, zástupci rodičů školy
Počet hodin	Dle potřeby
Termín	Dle vyhlášení ředitelky školy (dle vyhlášení předsedy zástupců rodičů)
Zodpovědná osoba	H.Nápravníková

Název programu	Individuální setkávání s rodiči
Stručná charakteristika programu	Pedagogové, metodik prevence, výchovný poradce se setkávají individuálně dle potřeby v rozličných situacích
Realizátor	Pedagogové, rodiče, metodik prevence, výchovný poradce, rodiče
Počet hodin	Dle potřeby
Termín	V průběhu celého školního roku 2024/2025
Zodpovědná osoba	Pedagogové, členové školního poradenského pracoviště

Název programu	Primární prevence ve škole
Stručná charakteristika programu	Informace a články na webových stránkách školy o programech pro žáky a pedagogy
Realizátor	L.Pernicová, I.Kundráťová
Termín	V průběhu celého školního roku 2024/2025
Zodpovědná osoba	I.Kundráťová

4.4 Další činitele realizace PPŠ

4.4.1 Zásady uplatňování realizace

Při realizaci PPŠ je respektován věk jednotlivých žáků a návaznost na jejich dosavadní zkušenosti při budování dovedností, znalostí a postojů osvojovaných žáky. Při využívání forem a metod vzdělávání a výchovy je zohledňován jak životní styl rodiny, tak i působení vrstevníků. Rovněž jsou brány ohledy na potřeby jednotlivce zároveň s aktivním zapojením všech žáků celé třídy. Program zahrnuje výchovnou i naukovou složku vzdělání během celého školního roku. Samozřejmostí je akcentace svobody, ale i odpovědnosti a zachování pravidel spravedlnosti.

4.4.2 Metody a formy školní práce k osvojení preventivních ochranných kompetencí

- 1 Podpora otevřené výuky – projektové vyučování.
- 2 Podpora průřezových témat: osobnostní a sociální výchova, výchova demokratického občana, multikulturní výchova, environmentální výchova a mediální výchova.
- 3 Využití diskuze, verbální a neverbální komunikace, simulačních her, brainstormingu, hraní rolí atd.
- 4 Využívání zkušeností žáků ze života v rodině a společnosti, využití poznatků a vědomostí obsažených v jednotlivých vzdělávacích oblastech.

4.4.3 Školní pravidla jako nástroj prevence

Provozní pravidla:

- Jsou dána školním řádem, který je strukturuje v následujících oblastech:
 - Provoz a vnitřní režim školy
 - Práva a povinnosti žáků
 - Práva zákonných zástupců nezletilých žáků a rodičů zletilých žáků
 - Povinnosti zákonných zástupců nezletilých žáků
 - Hodnocení výsledků vzdělávání, hodnocení chování žáků, výchovná opatření

Pravidla ve třídách:

- Pravidla třídy jsou vzájemným konsensem žáků třídy a třídním učitelem a jsou v souladu se školním řádem a etickým kodexem školy.

4.4.4 Komunikace a spolupráce školy s rodinami

Komunikace a spolupráce školy s rodinami je založena na vzájemném respektu a důvěře a probíhá zejména následujícími způsoby:

- Včasná informovanost o konkrétním výskytu rizikového chování, jeho společné řešení.
- Konzultace a pomoc školní psycholožky, metodičky prevence, výchovné poradkyně a kariérní poradkyně.
- Základní informovanost o organizace a aktivitách školy.
- Třídní schůzky a konzultační hodiny.
- Individuální schůzky s rodiči.
- Možnost využití webových stránek školy a elektronické pošty s vedením školy a všemi pedagogy.
- Společné projekty, akce a neformální setkávání.

4.4.5 Spolupráce s dalšími subjekty

Škola aktivně spolupracuje s organizacemi, které mohou žákům pomoci v jejich krizových situacích, nabídnout řešení či poznání. S některými organizacemi má škola navázanou trvalou spolupráci, s některými spolupracuje dle aktuální potřeby. Škola má navázanou spolupráci zejména s těmito organizacemi a zařízeními.

- **Mgr. Tereza Uhlíková**
 - Psycholožka
 - Poradenství a pomoc v případě psychických obtíží dítěte, při potížích dítěte ve třídním kolektivu, při změnách a náročných situacích v rodině a dalších případných obtížích.
 - Centrum Hladina s.r.o., Kafkova 547/29, Dejvice

- **Policie České republiky**
 - Preventivní informační skupina Policie ČR
 - Městská policie hl. m. Prahy

- **Pedagogicko-psychologická poradna pro Prahu 7 a 8**
 - Konzultace, diagnostika, nabídka programů
 - Možnost využití informací a odborných materiálů na webových stránkách PPP
 - Metodická pomoc a intervence v oblasti šikanování

- **Ostatní**
 - MČ Praha 8 – koordinátorka prevence rizikového chování
 - Sociálně-právní odbor OÚ Praha 8
 - Pedagogická fakulta UK (studenti, pedagogové)
 - Psychiatrická nemocnice Bohnice

4.4.6 Vzdělávání pedagogů

Všichni naši pedagogičtí pracovníci se průběžně vzdělávají, rozšiřují si svou kvalifikaci jak ve svém oboru, tak v poradenské činnosti či v rozvoji technologického rozvoje. Všichni pracovníci školy jsou pravidelně informováni o skladbě PPŠ, nastavených pravidlech a doporučovaných postupech v případě výskytu rizikového chování. Ve škole je nastavený systém online komunikace, Google nástrojů i běžného systému porad, reálných i videokonferencích. Škola dbá na aktivní vzdělávání pracovníků školního poradenského pracoviště. Všichni pedagogičtí pracovníci se dále vzdělávají dle potřeby a aktuální nabídky.

4.4.7 Opatření při výskytu rizikového chování

Při výskytu rizikového chování bude bezprostředně proveden odhad závažnosti rizikového chování, následně:

a) Při podezření na ohrožení zdraví či života se neprodleně provede:

- oznámení řediteli školy (vedení školy), pokud nehrozí akutní prodlení;
- přivolání záchranné služby;
- přivolání policie;
- paralelní oznámení zákonnému zástupci dítěte;
- pedagog zabrání újmě na zdraví, životě či majetku, pokud tím neohrozí sebe nebo ostatní (postup dle platných zákonů).

b) Při rizikovém chování bez podezření na bezprostřední ohrožení zdraví či života

Postup se řídí Metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, dokument MŠMT č.j. 21291/2010-28, jehož přílohy č. 1–14 obsahují konkrétní doporučení postupu školy při výskytu vybraných rizikových forem chování dětí a mládeže.

Všeobecně se zejména se jedná o:

- zjištění informací o situaci, příčinách apod.;
- rozhovory s dětmi;
- sdělení informací zákonným zástupcům příslušných žáků a intenzivní součinnost s rodinou při řešení (dle typu a závažnosti – třídní učitel, příp. jiný pedagog, výchovný poradce, vedení školy, výchovná komise..., komunikace ústní i písemná);
- pokyny pro vyučující, jak postupovat v konkrétní dané situaci;
- využití výchovných opatření;
- spolupráce s Policií ČR, obvodním oddělení Lodžská 750/5, Praha 8 – Bohnice;
- spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Praze 8, Glowackého 549/7;
- spolupráce ze sociálně-právním odborem OÚ V Praze 8, U Meteoru 8;
- využití specializovaných pracovišť;
- dostupnost kontaktních a informačních médií (telefon, internet...), dostupnost telefonních čísel a adres.

5 Přílohy

5.1 Program proti šikanování

Úkolem programu je co nejdříve detekovat a účinně léčit případnou šikanu. Pro případ řešení výskytu šikany na naší škole je sestaven „Krizový plán proti šikanování“.

Metody vyšetřování, nápravy a léčby jsou voleny dle závažnosti šikanování. Škola řeší šikanu podle předem zvolených postupů buď vlastními silami, nebo spolupracuje s dalšími institucemi. Pro případ výskytu šikany je na škole ustanovena skupina osob zodpovědná za její řešení, kterou tvoří školní metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog a třídní učitel, případně ředitel školy. V případě složitějšího řešení se škola obrací na externího metodika prevence.

Definice školní šikany

Šikana je forma násilí (agrese), která ve škole ohrožuje naplňování zásad a cílů vzdělávání. Při jejím výskytu dochází k narušení pocitu bezpečí žáků a/nebo pedagogů. I při relativně malé intenzitě šikany může u žáků i pedagogů, kteří šikanou prošli, docházet k závažným psychickým traumatům. Šikanování je agresivní chování žáka/žákyně vůči jinému žákovi, případně skupině žáků. Jedná se o opakované (nikoliv nutně) chování, které je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně a/nebo sociálně.

Důležité znaky šikanování: záměrnost, cílenost, opakování (není podmínkou), nepoměr sil, bezmocnost oběti, nepříjemnost útoku, samoučelnost agrese.

Podoby šikany

Přímá šikana může mít podobu fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy, nevhodné doteky apod.) nebo nefyzickou, tj. verbální (např. vulgární nadávky, sexuálně nevhodný jazyk, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě, kruté a zraňující komentáře na osobní vzhled nebo povahu, výhružky, násilné a manipulativní příkazy - agresor nutí oběť k různým nepříjemným činnostem a úkolům např. psát za někoho domácí úkoly, nosit a odevzdávat svačinu či kapesné atd.); nebo neverbální (tj. urážlivá gesta a zvuky, zírání, vysmívání se žákovi, používání zastrašujících nebo výhružných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, bouchání nebo házení předmětů, ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek apod.).

Nepřímá šikana má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti. Tato šikana je vykonávána způsobem, kdy útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. Hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo. Nepřímá šikana je většinou nefyzická, nicméně v některých případech může být také třetí strana manipulována do situace, kdy má zapříčinit fyzické ublížení. Nefyzické formy nepřímé šikany pak mohou zahrnovat záměrnou ignoraci nebo izolování žáka, skryté ničení nebo krádež osobních věcí, rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování, ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace.

Kyberšikana může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com nebo facebook.com a jiné, prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhružných koláží s tváří žáka či příslušníků jeho rodiny, výhružné SMS nebo e-maily apod.

Za šikanování se nepovažuje škádlení a jednorázová agrese. U žáků se za šikanování nepovažuje škádlení nebo agrese, které nemá znaky šikanování, a kde chybí nepoměr sil. Hranice, která odlišuje šikanování od škádlení nebo agrese, bývá někdy nezřetelná. Jedním z rozlišujících prvků je schopnost žáka škádlení opřevovat, bránit se mu, zastavit ho. Ve chvíli, kdy se žák škádlení nebo agresí neumí nebo nemůže bránit, cítí se bezradný a bezmocný, a přesto škádlení nebo agrese pokračuje, pak toto chování přerůstá v šikanu.

Stadia šikanování

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíbený a není uznávaný. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích (což může být i školou vytvářené konkurenční prostředí), kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“. Většinou platí mezi ostatními žáky názor - „raději on, než já“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Bud' jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které pro přehlednost můžeme označit jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání parastruktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

Přímé a nepřímé varovné signály šikanování

Přímé varovné signály mohou být například:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejm. pronášené nepřátelským, nenávislným, pohrdavým tónem;
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil;
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem;
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků;
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich;
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí;
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout;
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítání učitelům apod.

Nepřímé varovné signály mohou být například:

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády;
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními;
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů;
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený;
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči;
- stává se uzavřeným;
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje;
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené;
- zašpiněný nebo poškozený oděv;
- stále postrádá nějaké své věci;
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy;
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy;
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole;
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Obecný doporučený postup při řešení šikanování

(Kolář, 2011)

Postup pro obyčejnou a počáteční šikanu:

1. odhad závažnosti a formy šikany;
2. rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi;
3. nalezení vhodných svědků;
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků a konfrontace oběti s agresory);
5. ochrana oběti;
6. předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření);
 - b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
7. realizace vhodné metody:
 - a) metoda usmíření;
 - b) metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči);
8. třídnická hodina:
 - a) efekt metody usmíření;
 - b) oznámení potrestání agresorů;
9. rozhovor s rodiči oběti;
10. třídní schůzka;
11. práce s celou třídou.

ŠMP, školní psycholog průběžně zapisují do záznamů průběhy šetření šikany (průběhy se setkání s obětí, agresorem, svědky, zákonnými zástupci atd.), doporučené postupy, intervence.

Postup při „výbuchu“ pokročilé šikany, skupinového násilí

A. První (alarmující) kroky pomoci

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí.

B. Příprava podmínek pro šetření

1. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy;
2. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi;
3. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře);
4. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům.

C. Šetření

1. rozhovor s obětí a informátory;
2. nalezení nejslabších článků, nespolupracujících svědků;
3. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;
4. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi).

D. Náprava

1. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

ŠMP, VP průběžně zapisují do záznamů průběhy šetření šikany (průběhy se setkání s obětí, agresorem, zákonnými zástupci atd.), doporučené postupy, intervence.

5.2 Krizový plán školy

5.2.1 Užívání tabákových výrobků

Ve všech vnitřních i vnějších prostorách školy je zakázáno kouřit (nejsou povoleny ani elektronické cigarety či nikotinové sáčky).

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí pořádaných školou, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Pedagogický pracovník, třídní učitel, ŠMP nebo VP o události pořídí stručný záznam s vyjádřením žáka (odkud, od koho má tabákový výrobek).
4. Je informován ŠMP a VP (ten založí záznam do své agendy).
5. Třídní učitel nebo ŠMP informuje zákonného zástupce žáka a vedení školy.
6. V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola OSPOD.
7. Z konzumace tabákových výrobků je ve škole potřeba vyvodit důsledky dle platného školního řádu.

5.2.2 Nález a požití alkoholu

1. Pokud je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných je okamžitě nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka posoudí pedagogický pracovník, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a zavolá lékařskou službu první pomoci.
5. Pedagogický pracovník informuje zákonného zástupce žáka.
6. Pokud žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. Jestliže je zákonný zástupce nedostupný, vyrozumí škola OSPOD a vyčká jeho pokynů.
8. Pedagogický pracovník, třídní učitel, ŠMP nebo VP pořídí stručný záznam s vyjádřením žáka (odkud, od koho má alkohol), informuje vedení školy.
9. Je informován ŠMP a VP (ten založí záznam do své agendy).
8. Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k OSPOD.
9. V případě žákova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
10. Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit důsledky dle platného školního řádu. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
11. Stejný postup platí i v případě, kdy pedagogický pracovník zjistí, že žák přišel do školy pod vlivem alkoholu a kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Nález alkoholu ve škole:

A. Pokud pracovník školy nalezne v prostorách školy **alkohol**, postupuje takto:

1. Tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury
2. O nález okamžitě uvědomí vedení školy.
3. Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
4. Pracovní školy pořídí stručný záznam o nalezení alkoholu v prostorách školy a informuje o události vedení školy.

B. Pokud pracovník školy zadrží **alkohol u některého žáka**, postupuje takto:

1. Zabavenou tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. O nález okamžitě uvědomí vedení školy.
3. Pořídí stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen (datum, místo, čas nálezů a jméno žáka). Záznam podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo ten, který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do Záznamu. Záznamu z rozhovoru se žákem je přítomen ŠMP, VP nebo ŘŠ.
4. Je informován ZZ žáka, v případě opakovaného nálezů u téhož žáka, i OSPOD.
5. V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

5.2.3 Jiné omamné a psychotropní látky

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace OPL, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek. Škola stanovuje zákaz užívání OPL a jejich distribuci a přechovávání. Současně stanovuje zákaz vstupu do školy pod jejich vlivem. Porušení zákazu bude vždy projednáváno na pedagogické radě za účelem hodnocení chování žáka a návrhem výchovných opatření.

Konzumace OPL ve škole:

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Návykovou látku je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, kdy je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, vyrozumí pedagogický pracovník vedení školy.
6. Pedagogický pracovník pořídí stručný záznam o události a informuje vedení školy.
7. Je informován ŠMP a VP (ten založí záznam do své agendy).
8. ŠMP nebo ŘŠ informuje zákonného zástupce žáka.
9. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.

10. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola OSPOD a vyčká jeho pokynů. Škola může od OSPOD vyžadovat pomoc.
11. Škola splní oznamovací povinnost k OSPOD. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
12. V případě zájmu žáka nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
13. Z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit důsledky dle platného školního řádu. Je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání OPL je porušením školního řádu.
14. Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání.

Distribuce OPL ve škole:

Distribuce OPL je v ČR považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující. Přechovávání OPL je vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buďto jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin, ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanoven školním řádem. **Nález OPL ve škole**

A. V případě, kdy pracovníci školy **nalezou v prostorách školy** látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

1. Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. Okamžitě informují vedení školy.
3. O nález se sepíše stručný záznam.
4. Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas, místo nález a obálku přelepí. Přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru.
5. Vedení školy vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

B. V případě, kdy pracovníci školy zadrží **u některého žáka** látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

1. Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. Okamžitě informují vedení školy.
3. O nález se sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena (datum, místo, čas nález a jméno žáka). Záznam podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena, nebo který látku odevzdal. V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do Záznamu. Záznamu a rozhovoru se žákem je přítomen ŘŠ, jeho zástupce, popřípadě ŠMP nebo VP.
4. O události je informován ŠMP a VP (ten založí záznam do své agendy).
5. O nález látky je informována Policie ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
6. ŠMP nebo ŘŠ informuje zákonného zástupce žáka.
7. V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předá škola látku zajištěnou výše uvedeným způsobem přivolanému lékaři (možnost usnadnění léčby, neboť u řady jedů jsou známy protijedy). Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

C. V případě, kdy pracovníci školy **mají podezření**, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe postupují takto:

1. Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
2. Pracovník školy, který má toto podezření okamžitě informuje vedení školy. Pokud nejsou přítomni, informuje ŠMP.
3. Vedení školy informuje Policii ČR, zkonzultují s ní další postup.
4. ŠMP nebo ŘŠ informuje zákonného zástupce žáka.
5. Žák je izolován od ostatních do příjezdu Policie ČR, je nutné ho mít neustále pod dohledem. U žáka se za žádných okolností neprovádí osobní prohlídka, ani prohlídka jeho věcí.
6. Po příjezdu Policie ČR se postupuje škola dle jejich instrukcí.
7. Pedagogický pracovní pořídí stručný záznam o události.

5.2.4 Krádeže, vandalismus

Postup při nahlášení krádeže žákem:

1. Pedagogický pracovník, třídní učitel, ŠMP nebo VP o události pořídí stručný záznam s vyjádřením poškozeného žáka.
2. Je informován ŠMP a VP (ten založí záznam do své agendy).
3. Věc ohlásit na Policii ČR nebo poučit zákonného zástupce poškozeného žáka, že má tuto možnost.
4. V případě, že je znám pachatel, je třeba nahlásit věc na OSPOD (je-li pachatel mladší 18 let) a současně předat věc orgánům činným v trestním řízení.

Postup při vzniku škody (vandalismus):

Každý je zodpovědný za škody, které svým jednáním způsobil, a proto po něm bude škola požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti.

1. Vznikne-li škoda na školním majetku, pedagogický pracovník, třídní učitel, ŠMP nebo VP o události pořídí stručný záznam.
2. Je informován ŠMP a VP (ten založí záznam do své agendy).
3. O vzniklé škodě je informováno vedení školy.
4. V případě, že škola viníka zná, může na něm (respektive jeho zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody.
5. V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradu školy, může škola náhradu vymáhat soudní cestou.

5.2.5 Šikana podrobně v PPŠ

Postup při řešení šikany je popsán na str. 18 tohoto dokumentu.

5.2.6 Kyberšikana

Kyberšikanu definujeme jako zneužití informačních komunikačních technologií, zejména pak

mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrožit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky. Povaha a provedení útoků pak určují její závažnost. Postup:

1. Při zjištění kyberšikany je informováno vedení školy, ŠMP a VP.
2. Zajistí se ochrana oběti.
3. Zajistí se dostupné důkazy.
4. Vyšetření vzniklé situace, v případě potřeby zajistit pomoc a podporu externího pracovníka (Policie ČR, Městská policie, KMP aj.).
5. Informování rodičů oběti i agresora (ŠMP nebo ŘŠ).
6. Potrestání viníků dle platného školního řádu.
7. Práce s třídním kolektivem, prevence další budoucí kyberšikany.
10. Pedagogický pracovník, třídní učitel, ŠMP nebo VP pořídí stručný záznam o události.
11. ŠMP nebo VP založí záznam do své agendy.

5.2.7 Šikana učitele

a. Šikana ze strany žáků:

1. Pedagog v pozici oběti šikany, či pedagog, který je takovéto situace svědkem vyhledá okamžitě pomoc. Obrací se na ŘŠ, ŠMP, VP, VP nebo na jiného pedagogického pracovníka.
2. Pedagogický pracovník, třídní učitel, ŠMP nebo VP o události pořídí stručný záznam.
3. Je informován ŠMP a VP (ten založí záznam do své agendy).
4. O vzniklé situaci je informováno vedení školy.
5. Pokud se jedná o situaci ohrožující zdraví, či bezpečí pracovníka, ŘŠ přivolá Policii ČR, zajistí pomoc externího specialisty.
6. Školní preventivní tým zajistí další šetření
- rozhovor s obětí – rozhovor se svědky – rozhovor s agresorem / či skupinou agresorů – je zajištěno, že se nemohou domlouvat na společné výpovědi, nikdy nedochází ke konfrontaci – z rozhovoru se provádí Záznam – pokud není ŘŠ vyšetřování přítomen, je o výsledcích okamžitě informován.
7. ŘŠ informuje ZZ agresorů o vzniklé situaci a pozve je do školy k rozhovoru k projednání dalšího postupu.
8. ŘŠ provede se záznam z jednání.
9. ŘŠ udělí agresorovi/agresorům výchovné opatření v souladu se školním řádem.
10. ŘŠ informuje Policii ČR či OSPOD, pokud došlo k závažnějšímu případu šikanování.
11. ŠMP a třídní učitel zajistí následnou práci s třídním kolektivem.
12. ŘŠ nabídne pedagogovi odbornou pomoc a podporu.

b. Šikana učitele ze strany vedení (nejčastěji jako *bossing*), **kolegů** (nejčastěji jako *mobbing*), **podřízených kolegů** (nejčastěji jako *staffing*), nebo šikana **ze strany zákonných zástupců** postrádá aspekt rizikového chování žáků. Tyto formy šikany patří do pracovníprávní problematiky a postupy řešení vymezuje zákoník práce, případně trestní zákoník či občanský zákoník.

5.2.8 Nošení zbraní a předmětů ohrožujících zdraví

Je zakázáno nosit do školy a používat věci nebezpečné pro zdraví a život svůj a ostatních osob (obušky, hvězdice, tyče, struny, střelné zbraně, výbušniny, třaskaviny, petardy, zápalky a zapalovače, pornografický materiál, chemikálie...)

Postup v případě zjištění vnesení nebezpečných předmětů žákem do objektu školy:

1. Zaměstnanec školy, který zjistí vnesení zbraní či život ohrožujících předmětů do objektu školy informuje vedení školy, VP, ŠMP nebo VP.
2. Zajistí nebezpečný předmět.
3. ŘŠ informuje ZZ žáka a vyzve ho k návštěvě školy, kde mu bude věc předána.
4. Zaměstnanec školy pořídí záznam o události.
5. ŠMP nebo VP založí záznam do své agendy.
6. Zapsat záznam o události.

5.2.9 Útok na učitele

Doporučený postup:

nedohadovat se, snížit hlas do klidnější polohy, mluvit spisovně, jasně a snažit se hovor ukončit nějak neutrálně. „Nechme to být, možná jsem to přesně nepochopil.“ „Dobře, máme toho asi dneska všichni dost...“ „Jestli jsem tě naštvál, tak promiň.“ - uklidnit agresora (nezáleží na tom, kdo je v právu), podpora zbytku třídy, udržet třídu na své straně.

1. Pedagogický pracovní, třídní učitel, ŠMP nebo VP pořídí stručný záznam o události.
2. ŠMP nebo VP založí záznam do své agendy.

5.2.10 Asistence u rvačky

Doporučený postup:

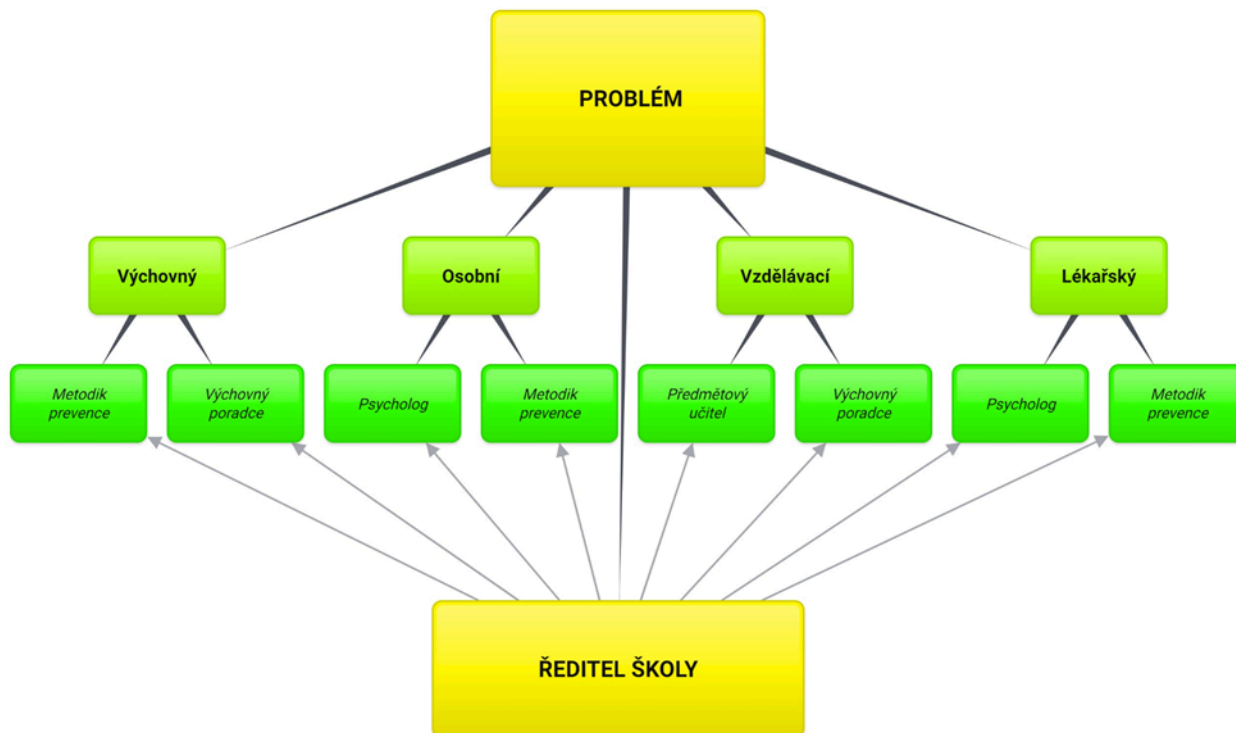
zasahovat rozumně až ve chvíli, kdy se účastníci trochu unaví – moc se do toho neplést, hádky a pokřiky patří k věci. - Omezte se na stručné vysvětlení, že problémy se dají řešit i jinak. - Soustřeďte se hlavně na případná zranění a jejich ošetření.

1. Pedagogický pracovní, třídní učitel, ŠMP nebo VP pořídí stručný záznam o události.
2. ŠMP nebo VP založí záznam do své agendy.

5.2.11 Záškoláctví

Školní docházku žáků eviduje třídní učitel. Nepřítomnost žáka ve škole omlouvá zákonný zástupce žáka. V případě zletilých žáků si žáci omlouvají svou nepřítomnost sami. Doba a způsob uvolňování žáka ze školního vyučování je stanovena školním řádem. O neomluvené nepřítomnosti žáka informuje třídní učitel vedení školy. Škola informuje zákonné zástupce (v případě nezletilého žáka) o zjištěném záškoláctví, případně je kontaktován OSPOD. Podle počtu neomluvených hodin jsou uděleny sankce podle Školního řádu.

5.3 Informačně-komunikační plán školy

5.4 Vnější informační zdroje, kontaktní adresy – výběr

Mgr. Tereza Uhlíková: Psycholožka; Centrum Hladina s.r.o., Kafkova 547/29, Dejvice; tel.: 721 870 877, e-mail: tereza.uhlikova@centrumhladina.cz

Linka bezpečí: 800 155 555

Rodičovská linka: 283 852 222

Modrá linka (linka důvěry nejen pro děti a mládež): 731 197 477, 608 902 410

Městská část Praha 8: Mgr. Zuzana Holíková – vedoucí odboru zdravotnictví a sociálních služeb, protidrogový koordinátor; tel.: 222 805 646, e-mail: zuzana.holikova@praha8.cz

Městská část Praha 8: Mgr. Dagmar Kubičková – vedoucí odboru sociálně právní ochrany dětí, tel.: 222 805 244, e-mail: dagmar.kubicikova@praha8.cz

Pedagogicko-psychologická poradna pro Prahu 7 a 8: Mgr. Jiří Sixta – oblastní metodik prevence, tel.: 286 585 191, 286 882 368, e-mail: sixta@ppppraha7a8.cz, poradna8@ppppraha7a8.cz

Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy: Oddělení prevence, Kongresová 2, Praha 4, tel.: 974 825 313, 731 195 311

Městská policie hl. města Prahy: Metodické programy útvaru prevence, Korunní 98, Praha 10, www.mppraha.info/item/173-prevence-kontakt

Pražské centrum primární prevence: Rumunská 1, Praha 2, tel.: 604 724 628

Život bez závislosti: PhDr. H. Vrbková, Lupáčova 14, Praha 3, tel.: 602 255 508, e-mail: h.vrbkova@seznam.cz

Dětské krizové centrum: Cílkova 796/7, 142 00 Praha 12, tel.: 241 480 511, 241 484 149, 777 715 215, <https://www.ditekrize.cz/>

Bílý kruh bezpečí: U Trojice 2, Praha 5, tel.: 257 317 100

Drop-in, Praha

5.5 Seznam literatury a metodických materiálů

5.5.1 Literatura

Níže je uveden výběr odborné literatury, jež svým obsahem spadá do oblasti prevence.

1. Carter, P., Russel, K. (2002). *Efektivní využití mozku*. Čestlice: Rebo Productions
2. Čapek, R. (2010). *Třídní klima a školní klima*. Praha: Grada.
3. Dupal, L. (2010). *Kniha o marihuaně*. Praha: Mat'a.
4. Grecmanová, H. (2008). *Klima školy*. Olomouc: Hanex.
5. Janošová, P., Kollerová, L., Zábrodská, K., Kressa, J., Dědová, M. (2016). *Psychologie školní šikany*. Praha. Grada.
6. Kolář M. (2011). *Nová cesta k léčbě šikany*. Praha: Portál
7. Komárková, R., Slaměník, I. a J. Výrost. (2001). *Aplikovaná sociální psychologie*. Praha: Grada.
8. Kopřiva, P., Nováčková, J., Nevolová, D., Kopřivová, T. (2008). *Respektovat a být respektován*. Kroměříž: Spirála.
9. Matějček, Z. a Z. Dytrych. (1994). *Děti, rodina a stres: [vybrané kapitoly z prevence psychické zátěže u dětí]*. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Psychiatrické centrum Praha: v nakl. Galén.
10. Miovský, M., Skácelová, L., Zapletalová, J a kol. (2015). *Prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze.
11. Nešpor, K, Pernicová, H. a L. Csémy. (1999). *Jak zůstat fit a předejít závislostem: [náměty pro rodiče, učitele a vychovatele, inspirace pro děti a dospívající]*. Praha: Portál.
12. Riefová, S. F. (2010). *Nesoustředěné a neklidné dítě ve škole*. Praha: Portál.

13. Říčan, P., Janošová, P. (2010). *Jak na šikanu*. Praha: Grada.

Časopisy

Prevence

Třídní učitel

5.5.2 Legislativa

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platné znění. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, v platném znění. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563>

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#cast2>

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, v platném znění. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359>

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-167>

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v platném znění. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-72>

Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, v platném znění. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-27>

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, v platném znění. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-48>

5.5.3 Metodické materiály

Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MSMT-21149/2016). <https://www.msmt.cz/file/38988/>

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí mládeže (dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28). <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

5.6 Seznam použitých zkratk

DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OPL	Omamné a psychotropní látky
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
PLPP	Plán pedagogické podpory
PPŠ	Preventivní program školy
ŘŠ	Ředitel školy
ŠMP	Školní metodiky prevence
VP	Výchovný poradce
ZZ	Zákonný zástupce

Obsah

Úvod	1
1 Základní údaje o škole	2
1.1 Školní poradenské pracoviště	2
2 Analýza výchozí situace	3
2.1 Charakteristika školy	3
2.1.1 Sídlo	3
2.1.2 Počet a složení žáků, pedagogové	3
2.1.3 Budovy	3
2.1.4 Školní vzdělávací program	3
2.1.5 Inkluze	3
2.2 Tým prevence	4
2.3 Vnitřní informační zdroje	4
2.4 Dokumentace	4
2.5 Stav školy z hlediska rizikového chování	4
2.6 Evaluace PPŠ na šk. r. 2022/2023	5
3 Cíle preventivního programu	5
3.1 Témata prevence	5
3.2 Cíle, kterých chce škola dosáhnout, ukazatele úspěchu	5
3.3 Hlavní úkoly vyplývající z cílů	7
4 Skladba aktivit pro jednotlivé cílové skupiny	8
4.1 Žáci	8
4.2 Pedagogové	13
4.3 Rodiče	14
4.4 Další činitelé realizace PPŠ	15
4.4.1 Zásady uplatňování realizace	15

4.4.2	Metody a formy školní práce k osvojení preventivních ochranných kompetencí	15
4.4.3	Školní pravidla jako nástroj prevence	15
4.4.4	Komunikace a spolupráce školy s rodinami	15
4.4.5	Spolupráce s dalšími subjekty	16
4.4.6	Vzdělávání pedagogů	16
4.4.7	Opatření při výskytu rizikového chování	17
5	Přílohy	18
5.1	Program proti šikanování	18
5.2	Krizový plán školy	21
5.2.1	Užívání tabákových výrobků	21
5.2.2	Nález a požití alkoholu	22
5.2.3	Jiné omamné a psychotropní látky	23
5.2.4	Krádeže, vandalismus	24
5.2.5	Šikana podrobně v PPS	25
5.2.6	Kyberšikana	25
5.2.7	Šikana učitele	25
5.2.8	Nošení zbraní a předmětů ohrožujících zdraví	26
5.2.9	Útok na učitele	26
5.2.10	Asistence u rvačky	27
5.2.11	Záškoláctví	27
5.3	Informačně-komunikační plán školy	27
5.4	Vnější informační zdroje, kontaktní adresy – výběr	28
5.5	Seznam literatury a metodických materiálů	28
5.5.1	Literatura	28
5.5.2	Legislativa	29
5.5.3	Metodické materiály	30
5.6	Seznam použitých zkratk	30
	Obsah	31

